

• NYHETS BREV

LEDER

For få toppledere i kommunene

Dette var overskrift i Kommunal Rapport 14. mai i år.

I artikkelen vises det til Agenda Kaupangs rapport Erfaringer med flat struktur (3.5.2010), utført på oppdrag for KS.

RO har selv gjennomført en undersøkelse om ledertetthet i omsorgssektoren og skolesektoren i samarbeid med SINTEF (2004, <http://www.ro.no/>

Rapport-Ledertetthet.doc), og gjennomfører fortsatt tilsvarende kartlegginger av ledertetthet i omsorgssektoren på oppdrag for kommuner. RO sitter i dag på et stort datamateriale, og vi kan dokumentere at overskriften i Kommunal Rapport i alle fall gjelder for omsorgssektoren.

Det angis i artikkelen i tabells form også en anbefaling av antall enheter, toppledere og enheter per toppleder relatert til kommunestørrelse målt i

antall innbyggere. ROs erfaring tilsier at det bør utvises forsiktighet og sunn skepsis ved forsøk på å benytte en matematisk modell til å beregne behov for ledere i egen kommune, selv om tallene er basert på undersøkelser. Ledertetthet må ses i sammenheng med en rekke andre faktorer. Som for eksempel støtteapparatet, virksomhetens kultur for ledelse, ledernes kunnskapsnivå med mer.

Med RO på studietur

RO har innimellom forespørsler fra kommuner, fra KS og fra fylkesmenn om å arrangere studieturer. Aktuelle reisemål har vært innenlands eller utenlands i Danmark, Island, Sverige og Skottland. I det siste har ønskene om faglig innhold gjerne vært knyttet til velferdsteknologi og kvalitetsarbeid gjennom Lean management.

RO tar gjerne imot flere slike henvendelser. Noen har ønsket at vi skal ha ansvaret for hele turen med reise, hotell og restaurantbesøk i tillegg til det faglige opplegget. Andre har tatt seg av det praktiske rundt reisen selv mens RO har gjort avtaler og lagt opp den faglige delen. RO har ikke noe ønske om å være et reise- eller et eventbyrå. For oss er det viktig å holde det faglige utbyttet høyt. Skal RO ha ansvar for opplegg i

slike reiser, forutsetter vi at det er med en rådgiver herfra og at dette inngår i prisen oppdragsgiver må betale.

Etter hvert har reisemålene opplevd stor pågang og mange kommuner og institusjoner har begynt å ta seg betalt for å ta imot grupper på studiebesøk. Dette må derfor framtidige oppdragsgivere være klar over og regne inn i kostnadene.

I Danmark er det nå en stor nasjonal satsning på velferdsteknologi, både på forskersiden, på utviklingsiden og i

forhold til å implementere løsninger rundt omkring i omsorgstjenesten i kommunene. Ellers er Skottland det landet i Europa som er kommet lengst i forhold til å ta i bruk avansert teknologi for å kunne flytte helse- og omsorgstjenester fra institusjonene og inn i hjemmene til folk. Begge landene kan tilby spennende mål for de som ønsker å studere praktiske erfaringer og spennende prosjekter innenfor det vi kan beskrive som framtidens helse- og omsorgstjenester.

Hva skjer med helsetjenestene i kommunene?

Endringer i finansieringsordningen for privatpraktiserende fysioterapeuter – hva skjer?

Mange kommuner opplever stor pågang fra fysioterapeuter som har mindre enn 100 % driftsavtaler med kommunen. Terapeutene er usikre på hvordan fremtiden vil bli og for kommunene er det heller ikke alltid så lett å forutse konsekvensene.

Rana kommune ga RO i oppdrag å forta en analyse av kommunens behov og å vurdere konsekvensene av endringene.

RO gikk inn og analyserte dekningsgraden og behov per i dag og for de kommende årene opp mot befolkningsutvikling, dekningsgrad i forhold til andre helsetjenester og i forhold til de viktigste sosioøkonomiske indikatorer for befolkningen i kommunen. Helsetjenestene som ble sammenlignet var legetjenesten, ergoterapitjenesten, kommunal fysioterapitjeneste og psykiatrisk sykepleiertjeneste. De samme kriteriene ble videre brukt til å vurdere Rana kommune i forhold til andre sammenlignbare kommuner.

Videre foretok RO en analyse av aktiviteten for alle fysioterapeuter med avtale for hele 2009. Dette arbeidet danner grunnlag for utregning av hvilke økonomiske konsekvenser endringene i oppgjørsformen kan få for kommunen og indirekte for fysioterapeutene med avtale.

Referanse: kontakt Rana kommune v/Synnøve Svinåmo, tlf: :75 14 44 57, e-post: synnove.svinamo@rana.kommune.no

RO kan også påta seg tilsvarende analyser for andre enkelttjenester innen helse eller for helsetjenestene samlet. Arbeidet vil uansett

utføres i nært samarbeid med oppdragsgiver. Ta kontakt med RO for nærmere informasjon.

Lean i administrasjon og service

Sverige og Danmark har lang og god erfaring med bruk av Lean som metode i offentlig sektor. Metoden er tatt i bruk både i kommunal administrasjon for å redusere saksbehandlingstid og i pleie og omsorg for å bedre tjenestetilbud.

I Norge er metoden på full fart inn og flere kommuner viser interesse. RO har kompetanse på lean i administrasjon og service og bistår gjerne kommuner med informasjon om metoden og å komme i gang.

Ta kontakt med RO for nærmere informasjon.

Erfaringer med robotselen Paro

Stjørdal kommune, Fosslia, bolig for 5 personer med demens

(Oppsummert fra fagkoordinator Elin K. Johnsen) Beboerne sitter i dagligstuen og det er stort sett lite samtaler. De fleste dører og noen snakker verken med sine medbeboere eller med personalet. Paro har blitt introdusert med ujevne mellomrom og alle har vist interesse for den. Det er gjenkjennelse og smil: "Der kjæm han kviten".

Paro som sosialt medium:

S. sitter på stuen med robotselen i fanget, koser seg med å stryke og klappe den. Hun småprater, smiler. Hun sier "Jeg vet den er en robot, men er nå glad i deg likevel."

M. sitter ved bordet, smiler forventningsfullt. Hun vet at Paro snart kommer til henne. Språket er blitt dårligere og hun kan være tung til sinns i blant. Når Paro ligger foran henne på bordet, blir hun tydelig glad, smiler, stryker den og småprater. Spontant bruker hun også armen med nedsatt funksjon.

G. er ofte trist og lei seg. Smiler sjelden. Når hun holder Paro blir hun en annen person, smiler, lager koselyd og stryker den. Men hun blir også

litt brydd for hun ser det er en leke. Sier den ligner henne både i hårfargen og mustasjen.

R. satt og tittet på Paro, strøk på den og ville prøve å ha den i fanget. Da den beveget seg, ble hun skremt, "hylte høyt" og kastet den på gulvet.

Her er noen erfaringer hvor Paro er brukt med bestemte hensikter fra personalets side:

- Brukt i vekkesituasjonen hvor beboer er svært trøtt og uopplagt om morgenen. Hun kan være skarp og vil ikke stå opp. Paro kommer på besøk – smilet er på plass og det går greit å stå opp og å stille seg.
- Beboer kommer med klær som hun sier ikke tilhører henne. Hun er i dårlig humør, skjønner på personalet om klærne. Paro kommer til, beboeren vender etter hvert sin oppmerksomhet mot den. Beboeren blir med og setter seg i sofaen med Paro på fanget. Hun blir i svært godt humør, smiler, ler og prater med selen. Til en av sine medbeboere sier hun med en god latter: "Ja, hadde jeg hatt slike øyne, ville det ikke vært noen sak å skaffe seg mannfolk!"

Paro utlånt til Lyngdal Kommune 12.-14. april

(Sammendrag av oppsummering fra prosjektleder Krisitin Opsahl) Selen Paro ble presentert på avdelingsledermøte på Bo- og servicesenteret, der de fikk informasjon om Paro og hvordan han fungerer. De var positive til å prøve han ut. Paro ble også presentert for kommunestyret. Generelt sett var reaksjonene fra politikerne positive.

Observasjoner Bo- og servicesenteret i Lyngdal

En viktig observasjon var at Paro hadde bedre effekt når de ansatte på jobb hadde fått direkte informasjon om hvordan Paro fungerte. De ansatte som ikke hadde fått direkte informasjon, virket også mer negative til hvilken effekt Paro kunne ha. Det er tydelig at god informasjon og veiledning i bruk av Paro er viktig.

Åpen avdelingen: Godt mottatt i starten, men mer negativt etter hvert, noe som kan ha sammenheng med personale som var på jobb. Denne holdningen ble overført til de brukerne som likte Paro, og når personale heller ikke bidro til å stoppe den negative praten om Paro er det vanskelig å endre denne kursen. De ansatte rapporterte at mange brukere følte seg "lurt" når det skjønte at Paro ikke var ekte.

Likevel: Paro hadde en effekt på to brukere. Den ene var urolig og utagerende. Da hun fikk holde Paro roet hun seg ned og hun fikk flyttet fokus til noe positivt. Den andre brukeren, som er preget av humørsvingninger og er mye alene, var først aggressiv. Andre gang ble det et veldig positivt møte. De ansatte poengterte at ansiktsuttrykk og holdning ble forandret til noe udelte positivt, når brukeren fikk holde Paro.

Lukket avdeling: Mange hadde stor glede av Paro. Det var tydelig at Paro kunne fylle en funksjon, som de ansatte ikke har mulighet til å fylle. Her har de tidligere hatt katt, men ikke lenger grunnet allergi. De ansatte var derfor veldig positive til Paro, da han kan fylle en funksjon som "husdyr" for brukerne. Det var også tydelig at det var uvesentlig for brukerne at Paro kun var en robot, det viktigste for dem var å få respons på kontakt, og å ha noe å ta vare på.

Paro hadde en sosial- og kommunikasjonsmessig effekt på begge avdelingene, ikke bare mellom brukere, men også mellom brukere og ansatte. Paro gjorde at brukere begynte å snakke om sine tidligere husdyr, og var en hjelp til å bringe frem positive og gode minner. Noen ansatte brukte Paro aktivt for å starte samtaler med brukerne, og det var mye latter og glede rundt Paro. De negative effektene som oppsto var mindre enn de positive, man kan heller ikke uttale seg om dette er vedvarende effekter ut ifra lengden på besøket.

Observasjoner Hjemmebasert omsorg i Lyngdal

Brukeren er trafikkskadet dame i 50-årene, som sliter med hukommelsessvikt og smerter (fantom). Brukeren ønsker seg en katt, da hun føler at det er for lite besøk av familie. Brukeren ble glad med en gang Paro ble lagt på fanget hennes. Den ble løftet rett opp, og holdt tett inntil halsen. Brukeren smilte og snakket koselig med den, som om den var levende. Hun ønsket ikke at Paro skulle gå, og det var tydelig at Paro hadde en positiv effekt og skapte et godt øyeblikk.

RO tilbyr aktuelle temasamlinger

Hvordan tolke og analysere tilgjengelig statistikk for helse og omsorg
Opplæringen bygger på: KOSTRA-data, IPLOS-data og "Hjulet".

Framtidens helse- og omsorgsutfordringer

- St.melding nr. 25 "Mestring, muligheter og mening"
- St.melding nr. 47 "Samhandlingsreformen"

Er det en grense mellom forvaltning og drift?

Hvordan ivareta brukermedvirkning og hvordan sikre rettssikkerheten til brukere av pleie- og omsorgstjenesten.

Lederopplæring

Høgskolen i Hedmark har sammen med Kommunal Kompetanse og RO utviklet studiet "Tjenesteledelse i kommunal helse- og tjenesteproduksjon".

Målgruppen for dette studiet er tjenesteledere i kommunal helse-, pleie- og omsorgstjeneste som utøver daglig operativt lederskap på ulikt nivå. Studiet retter seg også mot andre interesserte som ønsker å utvikle seg til ledere. Studiet er på 30 studiepoeng og tilbys på deltid over to år. Studiet er organisert i to hovedemner på 15 studiepoeng hver. Studiet gjennomføres på bestilling fra enkeltkommune eller kommuner i et samarbeid.

Kursoversikt 2010

Omsorgslønn

28. september 2010 – Vika konferansesenter, Oslo

Grunnkurs saksbehandling

25.-26. oktober 2010 – Vika konferansesenter, Oslo

Dokumentasjon av den løpende tjenesteyting

9. november 2010 – Vika konferansesenter, Oslo

Saksbehandlingskurs for erfarne saksbehandlere

22.-23. november 2010 – Vika konferansesenter, Oslo

BPA – Grunnopplæring av arbeidsledere 2010

Grunnopplæringen er knyttet til innvilget stimuleringsstøtte for nye brukere (gjelder brukere/arbeidsledere som ikke tidligere har deltatt på godkjent opplæring).

RO ønsker forslag til nye kurstema som kommunen har behov for – gi oss gjerne en tilbakemelding på aktuelle tema (ro@ro.no). Ved stor interesse i samme kommune/nabokommuner kan kursene også arrangeres lokalt.